

Č. 12.334.

Samospráva okresní. — Řízení správní. — Řízení před nss. — Jazykové právo: I. Výrok předsedy okresního zastupitelstva, kterým vylučuje z jednání věci nenáležející do působnosti okresního zastupitelstva podle § 69 zákona č. 125/1927 Sb., je »rozhodnutím neb opatřením« správního úřadu. — II. Z § 8 odst. 1 jaz. zákona nemohou okresní zastupitelstva čerpat právo k jakékoliv normotvorné činnosti na poli práva jazykového.

(Nález ze 17. března 1936 č. 11.790/36.)

V ě c: Dr. Jan C. v Podbořanech a spol. proti rozh. zem. úřadu v Praze z 18. ledna 1930 o návrhu na stanovení jednacího jazyka.

V ý r o k: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

D ů v o d y: Návrh členů okr. zastupitelstva v Podbořanech na úpravu užívání jazyků a jednací řeči okr. zastupitelstva, výboru a komisi, okr. hejtman předsedající schůzi okr. zastupitelstva dne 26. března 1930 vyloučil z pořadu schůze jako vybočující z mezí působnosti okr. zastupitelstva.

Odporu členů okr. zastupitelstva, podanému proti tomuto opatření, zem. úřad v Praze nař. rozhodnutím nevyhověl a uznal, že uvedený návrh byl vzhledem k ustanovení § 69 zákona o org. politické správy a § 25 odst. 3 jedn. řádu pro okr. zastupitelstva vyloučen právem z jednání ve schůzi okr. zastupitelstva, ježto užívání jazyků pro okr. zastupitelstva, zřízená podle zákona o organizaci politické správy, bylo podle § 8 odst. 1 jaz. zákona a ve smyslu výhrady čl. 90 vlád. nař. z 3. února 1926 č. 17 Sb. upraveno vlád. nařízením z 29. prosince 1928 č. 229 Sb. a okr. zastupitelstvo není po zákonu oprávněno na příslušných předpisech nic měnit. V § 3 jaz. zákona není nikde vysloveno, že zastupitelské sbory mají právo určit si samy svůj jazyk jednací a z ustanovení zákona o organizaci politické správy nelze taktéž pravomoc takovou dovodit. Ustanovení § 25 odst. 2 jedn. řádu pro okr. zastupitelstva nepřichází zde v úvahu, ježto upravuje jen otázku, kdy může býti na schůzi okr. zastupitelstva jednáno a usnesení učiněno i o předmětech, jež nebyly dány na pořad jednání. O vyloučení věcí vybočujících z působnosti okr. zastupitelstva jedná odst. 3 zmíněného paragrafu jedn. řádu, podle něhož přísluší právo na vyloučení věcí těch z jednání jen předsedovi samotnému, bez ohledu na souhlas či nesouhlas členů okr. zastupitelstva; šestině členů okr. zastupitelstva se tu ponechává p o u z e právo k podání odporu. Tento výměr označen podle čl. 8 odst. 2 zákona č. 125/1927 Sb. jako konečný.

Do tohoto rozhodnutí podána je stížnost k nss, jenž o ní uvážil toto: — — —

Stížnost vytýká, že napadené rozhodnutí, dovolávajíc se čl. 8 odst. 2 zákona o org. politické správy, označuje se konečným a odnímá st-lům další postup stolic ve správním řízení. Výtku tu provádí takto: Zřejmě má tím býti opatření předsedovo, kterým návrh na úpravu užívání ja-

zyků býti vyloučen z jednání, charakterisováno jako »rozhodnutí«. Avšak opatření předseda v řízení jednání jsou jen opatření »de plano«, nikoli rozhodnutí v technickém smyslu. Předseda okr. zastupitelstva ve svých opatřeních k řízení jednání není I. stolicí, tato opatření nejsou již součástí řízení správního, nýbrž teprve podkladem, předmětem zavedení řízení správního. Úmyslně tedy zákonodárce v § 69 (srov. s § 21 odst. 1) zákona o org. polit. správy neoznačil prostředek k napadání opatření předsedových k řízení jednání jako odvolání, nýbrž jako odpor. Při opatřeních k řízení jednání jsou předseda a členové sboru vůči sobě jako strany. O odporu proti vyloučení předmětu jednání vzneseném šestinou členů okr. zastupitelstva rozhoduje zem. úřad v I. stoli. Teprve jeho rozhodnutí je rozhodnutím v technickém smyslu. Ježto pak zákon postup stolic neomezuje na stolic první, je proti rozhodnutí zem. úřadu odvolání k min. vnitra. Označuje-li se rozhodnutí zem. úřadu jako konečné a vylučuje-li tím další postup stolic, je to nezákonné a zároveň podstatnou vadou řízení, která musí mít v zápětí zrušení rozhodnutí. Názoru stížnosti nelze dáti za pravdu.

Za rozhodnutí neb opatření úřadů správních sluší pokládati výrok úřadu, vydaný z vrchnostenské moci jemu ze zákona příslušející a ve výkonu této moci, kterým se právní posice strany konkrétně určuje neb upravuje. Zákon o organisaci politické správy ze 14. července 1927 č. 125 Sb. stanoví v § 69, že má předseda okr. zastupitelstva věci, jež nenáleží do působnosti okr. zastupitelstva, z jednání zastupitelstva vyloučiti. Jestliže tedy v daném případě okr. hejtman jako předseda okr. zastupitelstva na podkladě tohoto ustanovení vyloučil z jednání okr. zastupitelstva návrh st-lů na úpravu jazyků v okr. zastupitelstvu, okr. výboru a komisích, jde o výrok okr. hejtmána jako předsedy okr. zastupitelstva, vydaný z jeho vrchnostenské moci ze zákona mu příslušející a u výkonu této moci, který určuje právní posici st-lů jako členů okr. zastupitelstva ve věci té, a je v něm tudíž spatřovati rozhodnutí neb opatření správního orgánu, resp. úřadu v technickém smyslu. Že tomu tak jest, plyne i z toho, že odpor proti tomuto správnímu aktu připuštěný § 69 organizačního zákona není ve své podstatě ničím jiným, než — jak to dovodil nss v nálezu Boh. A 9873/32 — opravným prostředkem. Konečně k právnímu názoru, že výrok předsedy okr. zastupitelstva, kterým vylučuje z jednání věci nenáležející do působnosti okr. zastupitelstva podle § 69 zákona č. 125/1927 Sb., je rozhodnutím neb opatřením správního úřadu, dospělo i odborné plenum nss ve svém usnesení z 27. ledna 1936 č. 158/34 pres.

Za tohoto stavu věci žal. úřad právem označil své rozhodnutí ve smyslu odst. 2 čl. 8 organizačního zákona za konečné.

Ve věci vychází stížnost z právního stanoviska, že veřejným samosprávným svazům ve státě přísluší primární seburčovací právo jazykové, jež ani jazykovým zákonem nebylo odstraněno, nýbrž jen ustanovením § 3 jaz. zákona omezeno, a moc nařizovací že jest ustanovením odst. 1 § 8 jaz. zákona jen zmocněna blíže upravití omezení seburčovacího práva jazykového veřejných samosprávných svazů, normovaná § 3 jaz. zákona; na tomto podkladě dochází k závěru, že pro vlád.

nařízení č. 229/1928 Sb. toto právní stanovisko nerespektující není zákonného podkladu.

Nss, jednáje o těchto vývodech stížnosti, mohl úplně ponechat stranou otázku, zda a pokud okr. zastupitelstva zřízená podle zákona č. 125/1927 Sb. o organisaci politické správy mohou se pro sebe dovolávat sebeurčovacího práva jazykového, ježto právní stanovisko stížnosti, svrchu naznačené, jest úplně mylné. V § 129 ústavní listiny se totiž stanoví: »Zásady jazykového práva v republice Československé určuje zvláštní zákon, tvořící součást této ústavní listiny«. Tímto zákonem je jazykový zákon z 29. února 1920 č. 122 Sb., který v § 3 přímo sám normuje zásady o užívání jazyků u samosprávných úřadů, zastupitelských sborů a veškerých veřejných korporací, jednak v odst. 1 § 8 stanoví: »Zevrubnější provedení tohoto zákona stane se nařízením státní moci výkonné, jež upraví v duchu tohoto zákona také užívání jazyků pro úřady samosprávné, zastupitelské sbory a veřejné korporace (§ 3), jakož i pro ony úřady a veřejné orgány, jichž působnost vztahuje se na menší obvody, než jest soudní okres, nebo jež nemají svého vlastního obvodu.« Toto ustanovení, ukládajíc podle svého obsahu státní moci výkonné upravení užívání jazyků všech veřejných korporací a jich orgánů, vylučuje vůbec možnost, aby veřejné korporace nebo jich orgány mohly vyvíjeti nějakou normotvornou činnost na poli práva jazykového usnášením se o tom, jakého jazyka mají užívat jako svého jazyka jednacího. Možnost stanovit si jazyk jednací poskytla veřejným korporacím teprve sama moc nařizovací, když připustila v čl. 70 jaz. nař., aby obce stanovily si v mezích předpisů jaz. nařízení svůj jazyk jednací, a v čl. 87 vyslovila, že předpisy jaz. nařízení o obcích platí obdobně též pro okr. zastupitelstva a okr. výbory (okr. správní komise) a silniční výbory.

Za toho právního stavu jsou ovšem námitky stížnosti založené na právním stanovisku, že veřejným korporacím přísluší primární sebeurčovací právo jazykové, jež jazykovým zákonem nebylo odstraněno, nýbrž jen ustanovením § 3 zákona toho omezeno, a že moc nařizovací jest ustanovením odst. 1 § 8 jaz. zákona jen zmocněna blíže provésti omezení sebeurčovacího práva jazykového veřejných korporací normovaná v § 3 jaz. zákona, úplně bezdůvodné. Při tom sluší poznamenati, že se stížnost pro své stanovisko zcela nepřipadně dovolává nálezu nss Boh. A 5897/26, ježto v nálezu tom šlo o procesní otázku v příčině oprávnění použití k sepsání konkrétní stížnosti k nss německého jazyka.

Č. 12.335.

Elektrisace: I. Živnostenské úřady nejsou povolány rozhodovati o tom, zda všeužitečný podnik elektrický porušil povinnost, která jej postihuje podle předpisů zákona č. 438/1919 Sb. — II. Živnostenským úřadům nepřísluší vykonávat dohled nad tím, zdali všeužitečný podnik elektrický plní povinnosti, jež mu byly uloženy podle § 5 odst. 2 zákona č. 438/1919 Sb.

(Nález z 18. března 1936 č. 10.234/36.)